

האם יש טעם בזיווגים מתקנים (שידוכים)?

H.D. 10.3.94

מה לא עושים, כדי לשפר מבנה גופן של הפרות העתידיות – אפילו מוכנים להתפשר ב"רמת הכנסתו של החתן", העיקר שיהיה יפה ושיוליד בנות יפות יותר, בהשוואה לאמהותיהן. קוראים לזה **זיווגים מתקנים** (corrective mating), האמורים לתקן פגמים גופניים מסויימים על ידי זה, שמזריעים בזרמת פר שהוכיח בבנותיו, שהוא מוריש השיפורים המבוקשים: בתכונות עטין, רגליים ובכלל.

בארה"ב החליטו לחקור בתכלית המעשית של זיווגים מתקנים, גם משום העלות הנובעת מוויתורים מסויימים ביחס לתכונות ייצור, וכל זאת על מנת להשיג אותם שיפורים גופניים. הם חשבוים כשלעצמם אך אינם באים חינם אין-עלויות. המחקר נועד להשוות זיווגים מתקנים לזיווגים אקראיים, מלבד השפעות של בחירת הפרים. הפרות שבמחקר חולקו על פי גיל לשתי קבוצות (ללא מיון נוסף), מהן אחת שימשה לזיווגים מתקנים והשניה לזיווגים אקראיים. לכולן שימשו פרים מובחרים להזרעה. כל ששה חודשים השתמשו בקבוצה קטנה של פרים מובחרים להזרעה כל קבוצה. כאשר נבחר פר מסויים לזיווג עם פרה מסויימת בקבוצת הזיווגים המתקנים, אותו פר גם שימש להזרעה בת-זוגה בקבוצת האקראיות. כפי שמראות התוצאות, לא נמצאו הבדלים בעלי משמעות סטטיסטית בין בנות פרות בקבוצת הזיווגים המתקנים, לבין בנות פרות בקבוצת זיווגי האקראי – בכל אשר אמור לגבי תכונות-הייצור או תכונות-הגוף.

החוקרים ממליצים לנקוט בשני שלבים ראשית כל, לבחור בין הפרים את אלה הטובים ביותר בתכונות-הייצור, שנודעת להן חשיבות כלכלית. שנית, להשתמש בזרמת פרים אלה באופן אקראי לגמרי, כל עוד אינם "מבטיחים" הרעה נוספת של תכונות משניות בעלות חשיבות משנית.

ממוצעים של תכונות-ייצור לפי קבוצות זיווג.

התכונה	זיווגים מתקנים	זיווגים אקראיים
שיפוט כללי	76.4	75.4
תנובת חלב, 305 ME י"ח $\times 2$, ק"ג	7888	8173
תנובת שומן, 503 ME י"ח $\times 2$, ק"ג	280	280
PTA לחלב (הפרש חזוי) אבות, ק"ג	306	290
שיעור הישרדות, %		
עד 48 חודש	56	59
עד 60 חודש	35	35
התנובה למעשה עד גיל 60 חודש		
חלב, ק"ג	12546	14463
שומן, ק"ג	430	500

שיעור הבנות המראות שיפור בתכונות-האם הגרועה ביותר לפי קבוצות זיווג.

קבוצת זיווג	תכונות לינאריות	תכונות עטין ורגליים
זיווגים מתקנים	93%	86%
זיווגים אקראיים	96%	86%